

SHMUEL ATZMON-WIRCKER

ur. 1929; Biłgoraj

Miejsce i czas wydarzeń	Biłgoraj, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Biłgoraj, dwudziestolecie międzywojenne, synagoga, dziadek, ojciec, religijność, strój żydowski, syjonizm

Religijność dziadka a religijność ojca

Mój dziadek był prezesem chasydzkiej bożnicy. Mój ojciec, jak przyjechał ze Szczebrzeszyna, żeby się ożenić, był już postępowym religijnym Żydem, to znaczy chodził bez brody, w kapeluszu, w ubraniu cywilnym, nie w chałatach jak mój dziadek czy inni – prawie 30-40% Żydów chodziło codziennie w chałatach, z brodami i pejsami, w takich specjalnych małych czapkach, a w sobotę chodzili w czapkach z futrami, które nazywają się sztrajmel. Mój ojciec przyjechał w nocy, żeby pokazać się dziadkowi. Przyjechał w kapeluszu. Ale jakby dziadek zobaczył go w kapeluszu, nie zgodziłby się wydać za niego swojej córki. Więc w nocy poszli do czapkarza, żeby mu zrobił taką czapkę, jakie nosili w Biłgoraju, żeby się przypadkiem nie pojawił u dziadka w kapeluszu. Oczywiście po weselu ojciec prowadził swoje dawne życie syjonistyczne.

W 1925 roku został założony Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie. Wtedy mój ojciec ze swoimi kolegami z partii syjonistycznej, która się nazywała Mizrahi i z innych partii syjonistycznych, m.in. Bejtar, wyszli demonstrować z flagą biało-niebieską, twierdząc, że czują się partnerami tego założenia. To jednak nie spodobało się mojemu dziadkowi. Jak w sobotę przyszli się modlić, on podszedł do ambony, uderzył ręką i powiedział: „Ci, którzy demonstrowali z flagą syjonistyczną, niech opuszczą naszą synagogę, bo my nie chcemy mieć ich między nami!”. Wtedy mój ojciec odszedł razem ze swoimi kolegami i założył swoją synagogę. Tam też potem mieściła się szkoła hebrajska, którą założył mój ojciec, i ja się tam uczyłem paralelnie do nauki w szkole polskiej. Tak że aż do wybuchu wojny chodziłem do dwóch szkół.

Data i miejsce nagrania	2007-06-15, Biłgoraj
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Elżbieta Zasempa
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"